

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7152974
6 Ek 26

SÜRELİDİR

Sayı : 30824082/610- 6145
Konu : İstanbul Milletvekili
Prof. Dr. Haluk EYİDOĞAN'ın
Yazılı Soru Önergesi

.../.../2014

08 Aralık 2014

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 15/10/2014 tarihli ve 43452547-120.00-198063 sayılı yazınız.

İstanbul Milletvekili Prof. Dr. Haluk EYİDOĞAN'ın; Bakanlığımızın Rehberlik ve Teftiş Başkanlığının Müsteşarlık Makamına bağlanması hakkında tarafıma yöneltilmiş olduğu 7/52974 Esas sayılı yazılı soru önergesi incelenmiş olup, konulara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

İdris GÜLLÜCE
Bakan

EK:

-Cevap Yazısı (1 Adet, 3 Sayfa)

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN PROF. DR. HALUK EYİDOĞAN'IN
TBMM 7/52974 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
DAİR SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR:

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Bakanlık Makamının 12.08.2014 tarih ve 11735 sayılı Olur'u ile Bakanlık Teşkilatındaki Danışma, Ana Hizmet, Bağlı ve İlgili Kuruluşlarının bağlı olacağı Müsteşar ve Müsteşar yardımcılarını belirlenmiştir.

Bu kapsamda Bakanlık Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı Müsteşarlık Makamının görev ve sorumluluk alanına verilmiştir.

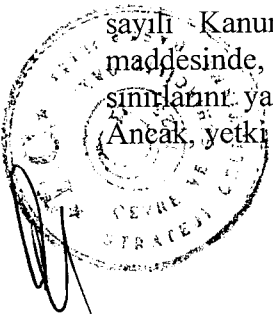
09/10/1984 tarih ve 18540 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 3046 sayılı Bakanlıkların Kuruluş ve Görev Esasları Hakkında 174 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 13/12/1983 Gün Ve 174 Sayılı Bakanlıkların Kuruluş Ve Görev Esasları Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Kaldırılması Ve Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında 202 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun 22 inci Maddesinde "Müsteşar, bakanın emrinde ve onun yardımcısı olup bakanlık hizmetlerini bakan adına ve bakanın direktif ve emirleri yönünde, bakanlığın amaç ve politikalarına, kalkınma planlarına ve yıllık programlara, mevzuat hükümlerine uygun olarak düzenler ve yürütür. Bu amaçla bakanlık teftiş kurulu hariç bakanlık kuruluşlarına gereken emirleri verir ve bunların uygulanmasını gözetir ve sağlar." denmektedir.

Buna göre;

- 1) 3046 sayılı yasanın 22 inci Maddesi uyarınca Bakanlık Makamına doğrudan bağlı olması gereken bir birimin Müsteşarlık Makamına bağlı olarak faaliyetini sürdürmesi 3046 sayılı Kanuna aykırı değil midir?
- 2) Bakanın, Bakanlıklarda siyasi otoriteyi temsil eden, yasalar önünde aykırı fiil ve davranışların önlenmesi konusunda siyasi sorumluluğu bulunan bir kişi olarak bu yetki ve görevini bir Devlet Memuruna devretmesi hukuka uygun mudur?
- 3) Bu görevlendirme neticesinde ortaya çıkabilecek ve yetkiyi kullanan kişinin de bulunabileceği bir hukuki süreçte, Bakanın bilgi ve belgelere ulaşmada bir zafiyetle karşılaşabilme ihtimali, düşünülmüş müdür?

CEVAP:

3046 sayılı Bakanlıkların Kuruluş ve Görev Esasları Hakkında 174 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 13.12.1983 gün ve 174 sayılı Bakanlıkların Kuruluş ve Görev Esasları Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Kaldırılması ve Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında 202 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin değiştirilerek kabulü hakkındaki Kanunun 38 inci maddesinde, "Bakan, Müsteşar ve her kademedeki bakanlık ve kuruluş yöneticileri, gerektiğinde sınırlarını yazılı olarak açıkça belirlemek şartıyla yetkilerinden bir kısmını astlarına devredebilir. Ancak, yetki devri yetkiyi devreden amirin sorumluluğunu kaldırmaz." kuralı getirilmiştir.

Bakanlığın tüm faaliyet ve işlemlerinin kendisine sunulması ve bizzat imzalaması mümkün olmamakla birlikte, 3046 sayılı Yasa'nın 21 inci maddesinde, "Her bakan, ayrıca emri altındakilerin faaliyet ve işlemlerinden de sorumlu olup, bakanlık merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşların faaliyetlerini, işlemlerini ve hesaplarını denetlemekle görevli ve yetkilidir" denilmiş, 34 üncü maddesinde de, her kademedeki yöneticinin yapmakla yükümlü bulundukları hizmet veya görevlerin yürütülmesinden, üst kademeye karşı sorumlu olduğu hüküm altına alınmıştır. Konu bu yönleriyle değerlendirildiğinde, siyasi otoriteyi temsil eden Bakanın, Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı ile alakalı bazı yetkilerini Müsteşarlık Makamına devretmiş olmasının, yasalar önünde aykırı fiil ve davranışların önlenmesi konusunda siyasi sorumluluğunu yerine getirmesine engel bir durum olmadığı görülmektedir.

Bilineceği üzere 3046 sayılı "Bakanlıkların Kuruluş Ve Görev Esasları Hakkında 174 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname İle 13.12.1983 Gün Ve 174 Sayılı Bakanlıkların Kuruluş Ve Görev Esasları Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Kaldırılması ve Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında 202 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun" un 23 üncü maddesinde, Teftiş, Danışma Ve Denetim Birimleri arasında sayılarak, yazılı önergede belirtildiği üzere "Teftiş Kurulu Başkanlığı", Bakanın emri veya onayı üzerine bakan adına aşağıdaki görevleri yapar denilmiştir. Diğer taraftan 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede ise, Teftiş, "Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı" olarak düzenlenmiş olup, "Hizmet Birimleri" içine alınmıştır. Anılan KHK'nin 5 inci maddesinin (1) fıkrasında, "Müsteşar, Bakandan sonra gelen en üst düzey kamu görevlisi olup, Bakanlık hizmetlerini, Bakan adına ve onun emir ve yönlendirmesi doğrultusunda, mevzuat hükümlerine, Bakanlığın amaç ve politikalarına, stratejik planına uygun olarak düzenler ve yürütür. Bu amaçla, Bakanlık kuruluşlarına gereken emirleri verir ve bunların uygulanmasını gözetir ve sağlar." denilmiştir. 644 sayılı KHK'nin bazı maddelerinin iptali istemiyle Anayasa Mahkemesinin E.2011/100 esasında yapılan başvuruda, Teftiş Kurulu Başkanlığı ile alakalı bu düzenlemeler için bir iptal talebinde bulunulmamıştır.

Bakanlığımız Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı sözü edilen Bakanlık Makamının 12/08,2014 tarihli ve 11735 sayılı Olurları ile Müsteşarlık Makamının görev ve sorumluluk alanına verilmemiştir. Bakanlık Makamının 16/07/2014 tarihli ve 4374 sayılı Olurları ile verilmiştir. 644 sayılı KHK'nin 6495 sayılı Kanun'un 73/d maddesiyle değişik (3) fıkrası gereğince 20/09/2013 tarihli ve 28771 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe koyulan Bakanlığımız Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı Yönetmeliğinin; Kuruluş ve Bağlılık" başlıklı 4 üncü maddesinin (I) inci fıkrasında. "Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı bir Başkan ile yeteri kadar başmüfettiş, müfettiş ve müfettiş yardımcılarında oluşur. Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı Bakana bağlıdır.", "Başkanlığın görevleri" başlıklı 5 inci maddesinin (I) inci fıkrasında ise, "Başkanlık Bakanın veya yetkili kılması üzerine Müsteşarın emri veya onayı ile Bakan adına aşağıdaki görevleri yapar" hükümleri getirilmiştir. Bu çerçevede de 16/07/2014 tarihli Bakanlık Makamı Oluru ile Müsteşarlık Makamına yetki devri yapılmıştır.

Diğer Bakanlıkların teftiş kurulları ya da rehberlik ve teftiş başkanlıklarındaki uygulamaya bakıldığında; Başbakanlık, Orman ve Su işleri Bakanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığında da benzer şekilde, Başbakan/Bakan tarafından Müsteşarlık Makamının yetkilendirilebileceğine, ya da Müsteşarlık Makamının uygun görüşünün arandığına dair düzenlemelerin bulunduğu görülmektedir.

Bakanlığımız görev alanı itibariyle yürütülen iş ve işlemler nedeniyle, muhtelif yollardan Bakanlığımıza intikal eden ihbar ve şikâyetler veya Başsavcılıkların, Valiliklerin vb. Bakanlığımızca ön inceleme/inceleme/soruşturma yapılması talepleri, önce Bakanlığımız genel evrak kaydına girmekte ve sonrasında Bakanlığımız Rehberlik ve Teftiş Başkanlığına intikal etmektedir. Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı tarafından yapılan değerlendirme neticesinde, yapılacak işlem tayin edilmektedir (Müfettiş görevlendirilmesi, işlem den kaldırılması, bilgi belge talebi, ilgili genel müdürlüğüne gönderilmesi vb.) müfettiş görevlendirilmesi ya da işlem den kaldırılması durumlarında yetkili Makamdan (Bakan/Müsteşar) onay alınmaktadır. Müfettişlere verilen görevler üzerine düzenlenen Raporlar da tüm belgeleriyle birlikte Başkanlığa sunulmakta olup, Başkanlık tarafından incelemesi yapıldıktan sonra, yetkili Makamın onayına sunulmaktadır. Belirtilen iş ve işlemlerin makam onayına sunulmasında, Yetki devrine dair 16/07/2014 tarihli Bakanlık Makamı Olurlarının, "...Bakanlık Makamına verilmiş görev ve yetkilerin, Müsteşarlık Makamı tarafından kullanılmasını, gerektiği hallerde Bakanlık Makamı onayının alınmasını,..." hükmü gözetilmektedir. Bilineceği üzere yürütülen inceleme ve soruşturmalarda tüm bilgi ve belgeler müfettişler tarafından toplanmakta, bir rapora bağlanarak Başkanlık Makamına sunulmaktadır.

Bu nedenle, Bakan tarafından yetki devri yapılsın veya yapılmasın değişen bir durum bulunmamakta olup, yetkili olan makam dilediğinde Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı yoluyla istediği bilgi ve belgelere ulaşabildiğinden, bir zafiyet söz konusu olmamaktadır.

Bu genel çerçevedeki açıklamadan sonra, özellikle memur statüsündeki taşra personeli ve merkez personeli haklarında 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun gereği Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı tarafından yürütülen ön incelemelerde, Bakanlık ve Müsteşarlık Makamının yetkilerinin belirtilmesi uygun olacaktır. Bakanlığımız taşra personeli haklarında Vali, Merkezin kararnamesiz memurları için Müsteşar, Merkezin kararnameli memurları için ise Bakan, soruşturma izni vermeye/vermemeye anılan Kanun ile yetkili ve görevli kılınmıştır. Buna göre Müsteşarın da dahil olduğu hukuki bir süreç söz konusu olduğunda, yetkili makamın Bakan olması nedeniyle Bakanın bilgi ve belgelere ulaşmasında da yine bir zafiyetin söz konusu olmayacağı açıktır.

